

บทที่ 4

บริบทของพื้นที่ศึกษา

การวิจัยเรื่อง การเพิ่มมูลค่าสินค้าเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนของกลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติก บ้านชุมชน ตำบลน้ำใส อำเภोजตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาบริบทของพื้นที่ ดังนี้

1. ความเป็นมาของตำบลน้ำใส
2. ด้านกายภาพ
3. ด้านสิ่งแวดล้อม
4. ด้านสังคม
5. ด้านการเพิ่มมูลค่าของกลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติก

ความเป็นมาของตำบลน้ำใส

ตำบลน้ำใส อำเภोजตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด เดิมได้มีกลุ่มคนแตกศึกษาตั้งแต่สมัยครั้ง พระวอ พระตา มาจากประเทศลาวโดยมีพ่อขุนศรี กับพวกมาด้วยกันทั้งหมดรวม 12 ครอบครัว ซึ่งได้อพยพมาตามลำน้ำโขง ทางด้านทิศตะวันออก ฝั่งทางขวาของแม่น้ำ มาตั้งอยู่ที่ข้างลำห้วย ชื่อห้วยว่ากุดน้ำใส

เนื่องจากลำห้วยกุดน้ำใส ได้มีน้ำที่ใสสะอาดมาก จนสามารถมองเห็นตัวปลา แหวกว่ายไปมาในน้ำได้ สามารถใช้ต้มกินได้ และได้เป็นแหล่งอาหาร และเพาะปลูกพืชพันธุ์ต่างๆสำหรับผู้คนที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นได้เป็นอย่างดี จนทำให้ผู้คนอพยพตามมาอาศัยอยู่เรื่อยๆเป็นจำนวนมากและหลายเผ่าพันธุ์ อาทิเช่น ชนเผ่าข่า ขอม จีน ลาว และเขมร เป็นต้น และอาชีพส่วนใหญ่ของผู้คนที่อาศัยอยู่จึงเป็นอาชีพทำนา และเพาะปลูกพืช เพื่อเป็นอาหารของผู้คนในหมู่บ้านเพราะว่าตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งน้ำพอมมีคนมาอาศัยอยู่จำนวนมาก จึงได้รวมตัวกันก่อตั้งหมู่บ้าน เมื่อปี พ.ศ. 1824 และได้นำชื่อลำห้วยนี้ มาตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านกุดน้ำใส โดยมีพ่อขุนศรีเป็นหัวหน้าหมู่บ้านคนแรกของหมู่บ้าน หลังจากนั้นชาวบ้านจึงได้คิดว่า น่าจะมีพระสักรูป มาเป็นขวัญและกำลังใจ เป็นเสาหลักประจำด้าน คันถุระ และวิปัสสนาธุระมาจากจังหวัดอุบลราชธานี และท่านได้มาเป็นผู้ก่อตั้งวัดประจำหมู่บ้านเนื่องจากสมัยก่อน บริเวณหมู่บ้านเป็นป่าทึบ มีฝูงสัตว์ต่างๆมากมายอาศัยอยู่ เช่น ลิง เสือ กวาง งู เป็นต้น จึงได้ตั้งชื่อวัดตามสภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านว่า วัดป่าน้ำใส ซึ่งหลังจากท่านพระครูลูกแก้วมาประจำอยู่ที่วัดป่าบ้านน้ำใสได้ประมาณ 60 กว่าปี ท่านพระครูลูกแก้วก็ได้มรณภาพลง และวัดป่าบ้านน้ำใสก็เลยกลายเป็นวัดร้างจวบจนมาถึงปี พ.ศ. 2501 จึงได้ยกฐานะเป็นวัดอีกครั้ง

และในปี พ.ศ. 2504 ก็ได้มีพระสงฆ์เข้ามาประจำวัดอีกครั้ง โดยมีพระองค์ จนต์สีโลมาเป็นเจ้าอาวาสประจำวัด ซึ่งหลังจากนั้นมาชื่อหมู่บ้านก็ได้เปลี่ยนมาเป็นชื่อ บ้านน้ำใส ซึ่งเพี้ยนมาตั้งแต่สมัยไหนก็ไม่ มีใครทราบ และไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด ซึ่งเป็นชื่อหมู่บ้านที่เรียกขานมาจนถึงปัจจุบัน พอมีผู้คนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก หมู่บ้านก็เลยได้แยกหมู่บ้านออกเป็น 2 หมู่ด้วยกัน และต่อมาจึงได้แยกตัวออกมาเป็นตำบลน้ำใส ซึ่งเก่ก่อนบ้านน้ำใสก็ได้ขึ้นเป็นหมู่บ้านของตำบลดงแดง

ด้านกายภาพ

1. ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำใส

ปัจจุบันตำบลน้ำใสมีจำนวนทั้งหมด 10 หมู่บ้าน โดยการนำของนายธนู สุตนนท์ กำนันตำบลน้ำใสจวบจนปัจจุบัน ตำบลน้ำใสเป็นหนึ่งในสิบสองตำบลของอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ 8 กิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวจังหวัดร้อยเอ็ด โดยทางถนนปัทมานนท์ ประมาณ 18 กิโลเมตร

2. เนื้อที่

มีขนาดเนื้อที่ประมาณ 16.75 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 10,468.75 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ

3. อาณาเขต

ทิศเหนือ	จด ตำบลสะอาดสมบูรณ์และตำบลแคนใหญ่ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด
ทิศใต้	จด ตำบลดงแดงและตำบลหัวช้าง อำเภอจตุรพักตรพิมาน
ทิศตะวันออก	จด ตำบลดงแดง อำเภอจตุรพักตรพิมาน จดตำบลแคนใหญ่ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด
ทิศตะวันตก	จด ตำบลโคกล่ามและตำบลหัวช้าง อำเภอจตุรพักตรพิมาน

4. ภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบโล่ง ซึ่งเหมาะกับการทำเกษตรกรรม โดยมีแหล่งน้ำที่สำคัญ คือ ห้วยกุดน้ำใส หนองขุมดิน หนองท่ม หนองแก และหนองนกเขียน

5. เขตการปกครองของตำบลน้ำใส

ตำบลน้ำใส แบ่งการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน ดังนี้

- หมู่ที่ 1 บ้านน้ำใส
- หมู่ที่ 2 บ้านเทียมแซ่
- หมู่ที่ 3 บ้านยางเครือ
- หมู่ที่ 4 บ้านขุมดิน

- หมู่ที่ 5 บ้านหางกุด
- หมู่ที่ 6 บ้านน้ำใส
- หมู่ที่ 7 บ้านสว่างอารมณ์
- หมู่ที่ 8 บ้านดอนแหน
- หมู่ที่ 9 บ้านชุมดิน
- หมู่ที่ 10 บ้านเทียมแช่

6. จำนวนประชากร

มีประชากรทั้งสิ้น 4,941 คน แยกเป็นชาย 2,480 คน หญิง 2,461 คนมีความหนาแน่นเฉลี่ย 309 คน /ตารางกิโลเมตร โดยทั่วไปสภาพแวดล้อมของตำบลน้ำใสจะเป็นพื้นที่ชนบทกึ่งเมืองที่มีพื้นที่ทางการเกษตร แต่ด้วยลักษณะเด่นของตำบลน้ำใสในการบริหารจัดการที่ทำให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ระหว่างชุมชนกับโรงงานอุตสาหกรรม ในลักษณะแบบถ้อยที่ถ้อยอาศัยและยังคงรักษาไว้ด้วยวิถีชีวิตของชุมชน จึงทำให้ชุมชนแห่งนี้มีองค์กร หน่วยงานและบุคคลภายนอกให้ความสนใจแวะเวียนเข้ามาเยี่ยมเยือนเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตของคนตำบลน้ำใสอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งตำบลน้ำใสยังมีการทำงานร่วมกันขององค์กรในพื้นที่ 3 ภาคส่วนหลัก ได้แก่ องค์กรปกครองท้องถิ่น (กำนัน,ผู้ใหญ่บ้าน) และองค์กรภาคประชาชน (แกนนำกลุ่ม, แหล่งเรียนรู้) รวมถึงหน่วยงานภาครัฐทั้งภายในตำบล เช่น โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลร้อยเอ็ด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ เขต 7 หน่วยงานภายนอกตำบล เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมือง สำนักงานเกษตรอำเภอเมือง องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดร้อยเอ็ด สถาบันการทอเกี่ยวโดยชุมชน การทอเกี่ยวแห่งประเทศไทย วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นต้น รวมถึงหน่วยงานองค์กรเอกชน ที่ให้การสนับสนุนการพัฒนา ศักยภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าตำบลน้ำใสมีศักยภาพในการทำหน้าที่เป็น “กลไกขับเคลื่อนชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง” ที่ใช้เป็นฐานการเรียนรู้ร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครใจเข้าร่วมเป็นเครือข่ายได้

7. สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

จากข้อมูลการประกอบอาชีพของประชาชนในตำบลน้ำใสโดยระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) พบว่า ร้อยละ 90.00 ของประชากรในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและมีแหล่งพื้นที่หลักในการทำเกษตร ซึ่งเป็นการทำเกษตรที่อาศัยน้ำฝนเนื่องจากส่วนใหญ่ พืชเศรษฐกิจของตำบลน้ำใส อันดับ 1 เป็นนาข้าว พื้นที่รองลงมาเป็นพืชไร่ ได้แก่ ยาเตอร์จิด และพืชผักสวนครัว ปัญหาหลักของเกษตรกร คือ แหล่งน้ำไม่เพียงพอในการทำเกษตร ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงแต่ผลผลิตที่ได้ไม่คุ้มกับการลงทุน จึงทำให้ต้องกู้ยืมเงินมาลงทุนประกอบอาชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลน้ำใส แก้ไขปัญหาโดยการจัดหาแหล่งน้ำ เพื่อให้มีน้ำอุปโภค บริโภคเพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้มีการประกอบอาชีพเสริมเพื่อลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ให้กับ

ครัวเรือน โดยการส่งเสริมการทำเศรษฐกิจพอเพียง เช่น กลุ่มปลูกผักปลอดภัย หรือปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ เป็นต้น

ด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ตำบลน้ำใส มีพื้นที่เป็นป่าสาธารณประโยชน์ ไม่มากนัก แต่ชุมชนได้มีการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ นอกจากการดูแลพื้นที่เป็นป่าสาธารณประโยชน์แล้ว การดูแลสิ่งแวดล้อมก็เป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากตำบลน้ำใสมีบริบทการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นแบบชนบท กึ่งเมือง ที่ต้องไปประกอบอาชีพในเขตเมือง และกลับมาพัก หลับนอนในเขตพื้นที่ตำบลน้ำใส โดยซื้อหาสิ่งอุปโภค - บริโภค จากเขตเมือง เข้ามาในชุมชน จึงเกิดภาวะขยะล้นถัง ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำใส ได้มีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม โดยมีส่วนงานที่เกี่ยวข้อง คือ ท้องที่ ท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน โดยได้ร่วมกันบริหารจัดการ ด้านสิ่งแวดล้อมด้านการกำจัดและลดปริมาณขยะ โดยคัดแยกขยะทั้ง ๔ ประเภท ภายใต้ การบริหารจัดการขยะโดยชุมชน เช่น การคัดแยกขยะ เป็นต้น

ด้านสังคม

1. ข้อมูลทั่วไปของด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และการกีฬา

ด้วยบริบทของตำบลน้ำใส เป็นพื้นที่ใกล้กับชุมชนเมืองมีความเจริญทางด้านวัตถุอย่างรวดเร็ว ชุมชนจึงจำเป็นต้องมีการเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพราะเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตประจำวันของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลน้ำใสได้เปิดการเรียนการสอน กศน. ตำบลน้ำใส ให้กับผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาภายใต้ชื่อ “ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนตำบลน้ำใส” และมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการดูแล จำนวน ๒ ศูนย์ เพื่อเป็นการลดปัญหาสำหรับผู้ปกครองที่ต้องออกไปรับจ้างทำงานนอกพื้นที่ ในการแข่งขันต่อสู้เพื่อการดำรงชีวิตประจำวันทำให้ชุมชนขาดการทำกิจกรรมด้านศาสนาจึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับศาสนา ประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย ทำให้เกิดปัญหาการเอารัดเอาเปรียบ ขาดการเอื้อเฟื้อช่วยเหลือต่อกัน องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลน้ำใสได้ส่งเสริมและสนับสนุนการทำกิจกรรมด้านศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี โดยการจัดกิจกรรมตักบาตรฟังธรรมในทุกวันสำคัญทางศาสนาร่วมกับชุมชน และมีการสืบสานวัฒนธรรมฮีต 12 คอง 12 หรืองานบุญทั้ง 12 เดือน ตามวัฒนธรรมอีสานโบราณ

ด้านการกีฬา ตำบลน้ำใส เป็นตำบลที่อยู่ในเขตชนบทแต่นักกีฬาที่มีความสามารถระดับอำเภอ หลายประเภท ได้แก่ กีฬาวอลเลย์บอลหญิง ฟุตบอลเยาวชน มีการส่งเสริมการกีฬาในตำบลอย่างต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมแข่งขัน ฟุตบอลด้านยาเสพติดเป็นประจำทุกปี และยังสนับสนุน

ให้มีการแข่งขันกีฬาประเพณีในชุมชน วัตถุประสงค์หลักเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ การสร้างความสามัคคีปรองดองในชุมชนและการต้านยาเสพติดโดยทางอ้อมด้วย

สุขภาพ การดำรงชีวิตของชุมชนในตำบลน้ำใส ต้องมีการแข่งขันต่อสู้จึงทำให้ความสำคัญกับการทำงานมากกว่าการดูแลสุขภาพของตนเอง จึงทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพตามมา ซึ่งส่วนใหญ่จะมาจากการประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งพบว่ามีการใช้สารเคมีในกระบวนการเพาะปลูกผลิตผลทางการเกษตรมากในปัจจุบัน ส่วนการบริโภคอาหาร ของคนในชุมชน วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการประกอบอาหารมักซื้อมาจากตลาด เช่น เนื้อสัตว์ต่างๆ ผักสด เป็นต้น และโดยส่วนใหญ่ผักที่ขายในท้องตลาดจะมีสารพิษจากสารฆ่าแมลงปนเปื้อน เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดสารพิษตกค้างในร่างกาย องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลน้ำใสได้ส่งเสริมให้มีการปลูกผักปลอดสารพิษไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือนเพื่อให้ชุมชนได้บริโภคอาหารที่ปลอดภัย นอกจากนี้การขาดการออกกำลังกายเป็นอีกหนึ่งปัญหาด้านสุขภาพมีการส่งเสริมการออกกำลังกายให้กับชุมชน โดยการตั้ง กลุ่มแอโรบิก ,กลุ่มรำวงเพื่อสุขภาพรวมถึงกลองยาว โดยมุ่งเน้นการมีสุขภาพที่ดีของคนในชุมชน

การเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลน้ำใสได้ให้การสนับสนุน และมีการประสานหน่วยงานทางการศึกษาต่างๆ เพื่อการเตรียมความพร้อมในบุคลากรของตำบลทุกภาคส่วน เพื่อให้เรียนรู้ในด้านการใช้ภาษาและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีกิจกรรม”อบรมคอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐานสำหรับประชาชนตำบลน้ำใส และ การอบรมภาษาอังกฤษฉบับประชาชนเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” โดยมุ่งเน้นการใช้ในชีวิตประจำวันเป็นส่วนใหญ่

ตำบลน้ำใสเป็นตำบลที่มีพื้นที่ เป็นชนบท เนื่องจากในพื้นที่ไม่มีโรงงานขนาดใหญ่ ประชาชนในวัยทำงาน ไปประกอบอาชีพตามห้างร้าน บริษัท และโรงงานอุตสาหกรรมนอกพื้นที่และเขตพื้นที่ใกล้เคียง เป็นจำนวนมาก มีการเดินทางไปทำงานโดยจักรยานยนต์เป็นส่วนใหญ่มีสถิติของอุบัติเหตุทางการจราจรบ่อยครั้ง ส่วนปัญหาทางสังคมที่พบเหตุคือครอบครัวขาดความอบอุ่น บิดา – มารดา ไปทำงานแต่เช้า กลับค่ำ เด็กอยู่กับผู้สูงอายุ เกิดช่องว่างระหว่างวัย มีภาวะเสี่ยงต่อการติดสิ่งเสพติดมากที่สุดคือเยาวชน (ร้อยละ 17.80) เนื่องจากเป็นวัยที่ขาดการดูแลอย่างใกล้ชิด สาเหตุหลักมาจากตัวผู้ปกครองที่ขาดเวลาในการดูแลเอาใจใส่ ขาดความเข้าใจไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นและไม่ชี้แจงเหตุผลทำให้เยาวชนไม่กล้าปรึกษาและพูดคุย และอีกสาเหตุที่สำคัญ คือ ขอบเขตคลองอยากรู้อยากเห็น และเพื่อเป็นการลดปัญหาของเยาวชน (รพ.สต.น้ำใส 2556) องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลน้ำใส และผู้นำชุมชนได้ระดมความคิดเห็นเพื่อหาศูนย์รวมสำหรับใช้เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของเยาวชน โดยมุ่งเน้นการทำกิจกรรมที่ทำร่วมกันและเยาวชนให้ความสนใจ จึงเกิดการตั้งกลุ่มในการดูแลกลุ่มเยาวชนขึ้นชื่อ “เยาวชนคนน้ำใส ” โดยการรวมตัวของผู้นำในชุมชน วัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมความสัมพันธ์ของเยาวชนกับผู้นำ และชักจูงเยาวชนให้ห่างไกลจากสิ่งเสพ

ติด กิจกรรมหลัก คือ สร้างโอกาสการแสดงออกโดยการเปิดการแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้นำในชุมชน วัดโพธิ์ทองพัฒนาราม และส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ให้กับเยาวชนที่สนใจได้ศึกษาเรียนรู้ และสืบสาน ต่อไป

จากสภาพพื้นที่ที่มีความเสี่ยงด้านอาชญากรรม ทางองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำใส ก็ได้ให้เล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านความปลอดภัยของชุมชน ได้มีการสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชนเพื่อทำหน้าที่ตรวจตรา ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในชุมชน และยังรวมทั้งสนับสนุนกิจกรรมการช่วยเหลือผู้ที่ประสบภัยจากอุบัติเหตุทางจราจรและภัยจากธรรมชาติ โดยช่วยเหลือทั้งภายในตำบลและใกล้เคียง ภายใต้การทำงานของกลุ่ม “กู้ชีพตำบลน้ำใส และกลุ่ม อปพร.ตำบลน้ำใส บรณการด้วยอสม.” โดยเป็นการรวมกันระหว่างอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน, และพนักงานกู้ชีพ, อสม.

ด้านการเพิ่มมูลค่าของกลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติก

จากการศึกษาข้อมูลจากโปรแกรมการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล (Thailand Community Network Appraisal Program : TCNAP) คู่มือการพัฒนาทักษะการวิจัยชุมชนด้วยการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน (Rapid Ethnographic Community Assessment Process : RECAP) ของเทศบาลตำบลท่ากอน คณะผู้วิจัยได้ข้อมูลบริบทชุมชนเพื่อนำมาสร้างด้านเอกลักษณ์ของกลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติก ดังนี้

1. ประวัติหมู่บ้าน บ้านชุมดิน หมู่ที่ 9 ตำบลน้ำใส อำเภोजตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด

ประวัติหมู่บ้านหมู่ที่ 9 บ้านชุมดิน มีครัวเรือนทั้งหมด 98 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 268 คน ประชากรชาย 120 คน ประชากรหญิง 148 คน ผู้ใหญ่บ้าน นายประภาส ดิวงษา กลุ่มจักสานตระกร้าพลาสติก บ้านชุมดิน หมู่ที่ 9 งานและกิจกรรม ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนจาก กศน. อ.จตุรพักตรพิมาน ในการส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ให้กลุ่มทำงานฝีมือหลากหลายชนิด รวมถึงกลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานจากเส้นพลาสติกที่สร้างขึ้นจะนำไปขายให้กับหน่วยงานราชการ หรือผู้ที่สนใจ และข้อมูลทั่วไปของบ้านชุมดินหมู่ 9

จากการศึกษาบริบทของกลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติก บ้านชุมดิน ตำบลน้ำใส อำเภोजตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น พบว่า ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักคือการทำนา และมีอาชีพเสริมคือการรับจ้าง ในส่วนของตำบลน้ำใส ได้มีกลุ่มหมู่บ้านชุมดิน หมู่ที่ 9 ที่มีทักษะด้านหัตถกรรมในการจักสานตระกร้าจากเส้นพลาสติก โดยทางชุมชนมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เกิดจากการร่วมตัวของแม่บ้าน จำนวน 30 คน ในหมู่บ้านชุมดิน ที่ได้มี

ความรู้ในด้านการจักสาน โดยสินค้าที่ผลิตออกมาคือ ตะกร้าพลาสติก ที่นำไปขายตามเทศกาลต่างๆ หรือมีการร่วมตัวในการผลิตตามคำสั่งซื้อจากลูกค้า

ในส่วนของปัญหาของกลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานจากเส้นพลาสติกจากการสอบถาม พบว่าในการผลิตตะกร้าจากเส้นพลาสติก ชุมชนได้รับการสอนจากผู้เชี่ยวชาญที่ทางหน่วยงานราชการมีการจัดอบรมให้เป็นครั้งเดียว ส่งผลให้ชุมชนยังขาดความเชี่ยวชาญของการทำตะกร้าจากเส้นพลาสติก และรูปแบบของสินค้าก็ยังไม่แปลกใหม่รวมถึงไม่สวยงามเท่าที่ลูกค้าต้องการ

2. ศักยภาพในการเพิ่มมูลค่าของกลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติก

กลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติก บ้านชุมชน ตำบลน้ำใส อำเภอลำปาง จักรพรรดิพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยประสานงานกับคุณวีระพงษ์ อุปพันธ์ เจ้าหน้าที่ อบต.น้ำใส และประธานกลุ่มคุณแม่ทองจูน ศรีเชียงสา เพื่อดูกลุ่มอาชีพจักสานผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติกของชุมชน หมู่ 9 ซึ่งเป้าหมายในการดำเนินการวิจัย จากการลงพื้นที่ พบว่า เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่คณะกรรมการมีความเข้มแข็ง มุ่งมั่นที่จะพัฒนาศักยภาพของกลุ่มให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกลุ่มที่แนวโน้มที่จะสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 35 คน ประกอบด้วย นักวิจัย ผู้แทน อบต. และผู้แทนชุมชนที่มีความสนใจ จากการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพและทุนทางสังคม ได้สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

3. ปัญหาหรืออุปสรรคของกลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติก

3.1 ชุมชนมีการร่วมกลุ่มของกลุ่มแม่บ้าน โดยมีคุณแม่ทองจูน ศรีเชียงสา ประธานกลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติกบ้านชุมชน หมู่ 9 และมีสมาชิกในกลุ่ม จำนวน 30 คน ได้ใช้เวลาว่างจากการทำนาร่วมกลุ่มจัดทำตะกร้าจากเส้นพลาสติก เพื่อนำไปขายตามเทศกาลที่ทางจังหวัดร้อยเอ็ดได้จัดขึ้น เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนและให้กับครอบครัว

3.2 ผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติกได้ประสบปัญหาของการขาย คือไม่ต้องตามความต้องการของลูกค้า และผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติกขาดความละเอียด และยังไม่สวยงามเท่าที่ควร เมื่อเทียบกับชุมชนอื่นที่นำตะกร้าผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติกมาขายในงานเทศกาลเดียวกัน ส่งผลให้สินค้าไม่สามารถขายได้ในราคาที่กลุ่มชุมชนตั้งไว้ ทางกลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติกจึงต้องลดราคาสินค้าให้ถูก เพื่อจูงใจลูกค้าในการซื้อสินค้า ทำให้ได้กำไรที่น้อยมาก

3.3 ชุมชนต้องการการเพิ่มทักษะในการทำตะกร้าให้สวยงามมากยิ่งขึ้น และต้องการรูปแบบใหม่ๆ ที่ทันสมัยสามารถขายได้ทุกกลุ่มเป้าหมาย และต้องการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จักสานจากเส้นพลาสติกให้มีราคาที่สูงกว่าเดิม เพื่อสร้างกำไรให้มากขึ้น

4. กระบวนการเพิ่มมูลค่าของกลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติก

กลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติก ได้มีการลงพื้นที่เพื่อเข้าศึกษาดูงานเกี่ยวกับการเพิ่มเติมทักษะทางการจักสานเส้นพลาสติก ซึ่งได้หมู่บ้านหัวฝายและคุณแม่ทองสุขเป็นวิทยากรในการช่วยสอนทักษะการจักสานในรูปแบบที่แปลกใหม่ และลวดลายที่สวยงามมากยิ่งขึ้น สอนในการสานที่ไม่ให้เกิดช่องว่าง ว่าต้องทำอย่างไรการขึ้นรูปทรง การสานให้ลายโดดเด่น การเลือกสีของเส้นพลาสติกให้เหมาะกับเส้นอื่นที่มาสานด้วยกัน

การศึกษาดูงานในครั้งนี้ชุมชนได้เรียนรู้รูปแบบการเพิ่มมูลค่าสินค้าให้กับสินค้าของชุมชนตนเองได้มากยิ่งขึ้น ทำให้ชุมชนสามารถนำความรู้ที่ได้กลับมาประยุกต์ใช้ในกลุ่มของตนเอง สินค้าที่ได้รับการประยุกต์ สามารถเพิ่มราคาขายได้มากขึ้นกว่าสินค้าแบบเดิม รูปแบบมีความสวยงามตรงตามความต้องการของลูกค้ามากยิ่งขึ้น ทำให้ชุมชนสามารถจำหน่ายสินค้าได้รวดเร็ว จำหน่ายได้ง่าย และมีการผลิตสินค้าไปขายได้ตามเทศกาล จากการทำวิจัยครั้งนี้ ชุมชนบ้านชุมดินได้เพิ่มรายได้จากการสานตะกร้า เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนอีกทางหนึ่ง